



רשומות

הצעות חוק

10 במרץ 1969

817

כ' באדר תשכ"ט

עמוד

126

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 5), תשכ"ט—1969

כבוא

הצעת החוק באה להיטיב עם כמה סוגים של חייבי מס רכוש.

א. נכה, כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב], היינו חייל משוחרר שלקה בנכות בתקופת שירותו ועקב שירותו, ונכה כמשמעותו בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954, שדרגת נכותם אינה פחותה מ-19%, יהיו פטורים מרבע מס הרכוש המוטל על דירת מגוריהם.

ב. עיוור יהיה פטור ממחצית מס הרכוש המוטל על דירת מגוריו. במתן הטבה לעיוורים נהגו רשויות מקומיות שונות, ולאחר איחוד מס הרכוש הממשלתי עם ארנונות הרכוש של הרשויות המקומיות בידי הממשלה, בשנת 1968, מוצע שהטבה כזו תינתן לעיוור גם לגבי המס המאוחד.

ג. עולה שנכנס לישראל ב-1 באפריל 1967 או לאחר מכן, ויש בידו אשרה, או רשיון, לישיבת ארצי בלבד, אבל הוא זכאי לקבל אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, והוא בעל דירת מגורים או בעל בית מלאכה, חנות או משרד שהוא עובד בהם דרך קבע - יהא פטור בחמש השנים הראשונות להיותו עולה מ-80% של המס המוטל עליהם.

לפי החוק הקיים היה פטור ממס זה רק עולה שבידו אשרת עולה או תעודת עולה, ואילו בעל אשרה, או רשיון, לישיבת ארצי, היה זקוק לצו של שר האוצר לענין זה.

ד. איחוד מס רכוש ממשלתי עם ארנונות הרכוש של הרשויות המקומיות, כאמור לעיל, ובעקבותיו ההערכה החדשה של מקרקעין, על בסיס אחיד ושווה, לצורך המס המאוחד, הביאו ברוב המקרים להפחתה ניכרת בשיעור המס המאוחד, אך יש מקרים שבהם עולה המס המאוחד, לאחר ההערכה החדשה, על סכום שני המסים שהיו משתלמים לפני האיחוד; מקרים כאלה קרו לגבי בנינים עירוניים, בניני העשייה, קרקע חקלאית שבתחום עירוני או בקרקע שסוגה ברשות המקומית כקרקע תפוסה (מגרשי חניה), שהמסים עליהם היו מופחתים.

כדי להקל על בעלי מקרקעין כאלה, מוצע שבשנתיים הראשונות לאיחוד המס - בשנות המס 1968 ו-1969 - לא ישולם יותר מן הסכום הכולל של המסים הקודמים. אלא שבסכום זה ייכלל גם כל סכום של פטור אישי שניתן לבעל המקרקעין אם העילה לנתינתו כבר פסקה. ההקפאה האמורה לא תחול על מקרקעין שנשתנה ייעודם או השימוש בהם לאחר שנת המס 1967 ובגלל כך נשתנה המס המוטל עליהם. ההקפאה לא תחול גם על תוספת בניה או על מקרקעין שהבעלות עליהם הועברה לאחר שנת המס 1967, אלא אם הועברה בירושה.

**חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 5),
תשכ"ט-1969**

1. בסעיף 1 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961¹ (להלן - החוק העיקרי), בהגדרת "גזק עקיף", לאחר המלים "מחמת אי אפשרות לנצל נכסים" יבוא "המצויים בתחום ישוב ספר".
2. האמור בסעיף 41 לחוק העיקרי יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"ב) נכה, בעלו של בנין שהוא דירת מגוריו, יהא פטור מרבע המס החל על אותו בנין; לענין זה, "נכה" - כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב]², או בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954³, שדרגת נכותו אינה פחותה מ-19%".
3. בסעיף 41 לחוק העיקרי, בהגדרת "עולה", אחרי "חוק השבות, תשי"א-1950", יבוא או מי שזכאי לאשרה או לתעודה כאמור ובידו אשרה או רשיון לישיבת ארעי לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952⁴.

דברי הסבר

מוצע להעניק לנכה כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 (נוסח משולב), או בחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954, שדרגת נכותו אינה פחותה מ-19%, פטור מרבע מס הרכוש המוטל על דירת מגוריו. פטור זה יוענק החל משנת המס 1968. התיקון מוצע בהוספת סעיף קטן (ב) לסעיף 41 כיוון שהוא דן בפטור לנכים ובהוראה הקיימת מוענק לנכים, מסוג אחר, פטור ממס על רכב.

סעיף 3 סעיף 41 לחוק, מעניק לעולה פטור של 80% ממס הרכוש המוטל על דירתו ובית עסקו. עולה מוגדר בו כך: "מי שנכנס לישראל ביום כ' באדר ב' תשכ"ז (1 באפריל 1967) או לאחר מכן, ובידו אשרה עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, תשי"א-1950, או מי שנמנה עם סוג בני-אדם ששר האוצר קבע שדינם כדיון עולה לענין זה". לאחר שהחוקה הוראה זו תוקנה פקודת מס הכנסה ובה הגדרת עולה מורחבת, הכוללת גם את מי שזכאי לאשרה עולה או לתעודת עולה אלא שעדיין אין בידו אלא אשרה, או רשיון, לישיבת ארעי לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952.

כיוון שהמגמה בשני החוקים היא לתת הקלה זו גם לעולים אלה, אף היתה ניתנת להם למעשה לפי צו של שר האוצר, מן הדין לתקן את ההגדרה של עולה בסעיף 41 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, ולהשוותה להגדרת עולה שבסעיף 9 (16) שבפקודת מס הכנסה, כדי לזכות את העולה הנדון בתקלה זו מכוח החוק בלי שיוזקק לצו. תחילתו של תיקון זה היא ביום 1 באפריל 1967, יום תחילת ההוראה שבסעיף 41.

סעיף 1 תיקון זה בא רק להסיר ספק בפירושה ו-6 (א) של הגדרת גזק עקיף, כפי שהוגדר בסעיף 1 לחוק העיקרי, הוא -

"הפסד או מניעת ריווח כתוצאה מגזק מלחמה בתחום ישוב ספר, או מחמת אי-אפשרות לנצל נכסים עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירה רים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות, או עקב פעולות מלחמה על ידי צבא-הגנה לישראל". המלים "בתחום ישוב ספר" שברישתה של ההגדרה, המדברת על הפסד ומניעת ריווח כתוצאה מגזק מלחמה, פורשו מאז ומתמיד כמתייחסות גם לסיפה של ההגדרה המדברת על הפסד ומניעת ריווח "מחמת אי-אפשרות לנצל נכסים", כלומר גם כגן הכוונה לנכס שבתחום ישוב ספר.

לאחרונה נתעורר ספק אם הנוסח הקיים אמנם מבטיח כוונה זו גם אם לא חזר על המלים "בתחום ישוב ספר". התיקון המוצע בא להבהיר ספק זה ולקבוע את הדבר במפורש, אף לאשר שהפירוש שניתן עד עכשיו הוא הנכון.

סעיף 2 סעיף 41 לחוק מעניק לנכים מסויימים ו-6 (א) פטור מהמס על הרכב ששימושם, וזו לשוננו: "נכה שרכבו היה פטור מתשלום 50% לפחות של המס ומס הקניה בשל היותו מיועד לשימוש של נכה, נכה כמשמעותו בתקנות התעבורה, תשכ"א-1961, שיש לו לפיהן הנחה בשל רכב המיועד לשימוש, וכן נכה אחר שהמדינה שילמה בעדו לפחות 50% מהמס ומס הקניה החל על רכבו, יהיו פטורים מהמס החל על רכבם".

1 ס"ח תשכ"א, עמ' 100; תשכ"ד, עמ' 91; תשכ"ה, עמ' 197; תשכ"ו, עמ' 26; תשכ"ח, עמ' 42.
2 ס"ח תשי"ט, עמ' 276; תשכ"א, עמ' 156; תשכ"ה, עמ' 6, עמ' 292; תשכ"ז, עמ' 8; תשכ"ח, עמ' 168.
3 ס"ח תשי"ד, עמ' 76; תשי"ז, עמ' 99; תשכ"א, עמ' 162; תשכ"ה, עמ' 299.
4 ס"ח תשי"ב, עמ' 354; תשכ"ו, עמ' 52.

4. אחרי סעיף 241 לחוק העיקרי יבוא:

"241. עיוור, בעלו של בנין שהוא דירת מגורים, יהא פטור ממחצית המס החל על אותו בנין".

הקפאת המס
לשנות המס
1969, 1968

5. (א) על אף האמור בחוק העיקרי, בעל בנין עירוני, בנין תעשייתי, או קרקע שבשנת המס 1967 סווגה לענין ארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות כקרקע תפוסה או כאדמה הקלאית, לא יידרש לשלם עליהם מס לשנות המס 1968 ו-1969 בסכום העולה על סך כל המס וארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות, שהוא היה חייב בו בשל אותם נכסים לשנת המס 1967, לפני כל פטור או הנחה שניתנו לו, אם העילה לגתינתם פסקה אחרי שנת המס 1967.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול -

(1) לגבי מקרקעין שנשתנה ייעודם או השימוש בהם באופן המשנה את סכום המס החל עליהם, או את סכום ארנונת הרכוש שהיתה חלה עליהם אילולא בוטלה;

(2) לגבי תוספת בניה;

(3) לגבי מקרקעין שהבעלות עליהם הועברה בשנות המס 1967, 1968 או 1969, למצט העברה לירוש כמשמעותו בסעיף 2 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965.⁵

תחלה

6. (א) כדי להסיר ספק נאמר בזה כי הדין הוא, וכן היה, כאמור בסעיף 1.

(ב) תחולתו של סעיף 3 היא לגבי שנת המס 1967 ואילך.

(ג) תחולתם של סעיפים 2 ו-4 היא לגבי שנת המס 1968 ואילך.

דברי הסבר

מוצע להקפיא במקרים אלה את המס לשנות המס 1968 ו-1969, ובעלי בנינים עירוניים או תעשייתיים, וכן בעלי קרקע הקלאית או קרקע שסווגה על ידי הרשויות המקומיות כקרקע תפוסה (כגון מגרשי חניה), לא ישלמו, הן הענפים הראשונות לאיחוד, יותר ממה ששילמו לפני כן. בחישוב המס ששולם על ידי בעל נכסים לפני האיחוד יוסף כל סכום של פטור אישי שניתן לו אותה שנה אם העילה לגתינתו פסקה בינתיים.

הקפאה לא תחול על מקרקעין שיעודם או השימוש בהם נשתנה, לאחר שנת 1967, באופן המשנה את סכום המס החל עליהם, ולא תחול על תוספת בניה ולא על מקרקעין שהבעלות בהם הועברה לאחר שנת המס 1967, פרט למקרה שהבעלות הועברה ליורשיו של בעל מקרקעין.

סעיף 4 בחוק מס רכוש וקרן פיצויים אין הקלות ומס לעיוור, ואילו רשויות מקומיות שונות נהגו להעניק הקלות לעיוורים. עתה, לאחר האיחוד של מס רכוש עם ארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות, מוצע להעניק להם, החל משנת המס 1968, פטור של 50% ממס הרכוש שעל דירותיהם.

סעיף 5 מטרתו של איחוד מס הרכוש הממשלתי עם ארנונת הרכוש של הרשויות המקומיות בשנת 1968, לא היתה אלא לייצל את הגביה ולהשתית את המס על בסיס אחיד ושיעורים אחידים בכל המדינה, ולא היתה כוונה להעלות את השיעורים. מאחר שלפני האיחוד היו ברשויות המקומיות השונות הבדלים ניכרים בהערכות של המקרקעין, הביאו האיחוד וההפסקות החדשות בכמה מקרים לידי כך שסכום המס המאוחד גדל מסכום המס והארנונה שאדם היה חייב בהם בשל אותו נכס לפני האיחוד.

⁵ ס"ה תשכ"ה, עמ' 63.